

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRO
Į S A K Y M A S

**DĖL FITOSANITARINIO TIKRINIMO IR FITOSANITARIJOS PRIEMONIŲ
NAUDOJIMO NUO SPYGLINIŲ RUTULGRYBIŲ IR PUŠINIŲ RUTULGRYBIŲ
TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO**

2013 m. rugpjūčio 29 d. Nr. 3D-591
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos fitosanitarijos įstatymo (Žin., 1999, Nr. [113-3285](#); 2010, Nr. 12-559) 4 straipsnio 3 dalies 4 punktu,

t v i r t i n u Fitosanitarinio tikrinimo ir fitosanitarijos priemonių naudojimo nuo spyglinių rutulgrybių ir pušinių rutulgrybių tvarkos aprašą (pridedama).

ŽEMĖS ŪKIO MINISTRAS

VIGILIJUS JUKNA

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro

2013 m. rugpjūčio 29 d. įsakymu Nr. 3D-591

**FITOSANITARINIO TIKRINIMO IR FITOSANITARIJOS PRIEMONIŲ
NAUDOJIMO NUO SPYGLINIŲ RUTULGRYBIŲ IR PUŠINIŲ RUTULGRYBIŲ
TVARKOS APRAŠAS**

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Fitosanitarinio tikrinimo ir fitosanitarijos priemonių naudojimo nuo spyglinių rutulgrybių ir pušinių rutulgrybių tvarkos aprašo (toliau – tvarkos aprašas) tikslas – nustatyti fitosanitarijos priemonių, siekiant aptikti spyglinius rutulgrybius *Mycosphaerella dearnessii* ir pušinius rutulgrybius *Mycosphaerella pini* (toliau – rutulgrybiai), kontroliuoti rutulgrybių paplitimą Lietuvos Respublikoje, sustabdyti jų plitimą ir juos sunaikinti, naudojimo tvarką.

2. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

rutulgrybių augalai šeiminkai – pušies *Pinus* genties augalai, ant kurių gali būti aptikta spyglinių rutulgrybių *Mycosphaerella dearnessii* ir pušinių rutulgrybių *Mycosphaerella pini*;

rutulgrybių židiny – medelyne augantys spygliniais rutulgrybiais *Mycosphaerella dearnessii* ir (ar) pušiniais rutulgrybiais *Mycosphaerella pini* užkrėsti augalai šeiminkai ir teritorija 3 m spinduliu aplink juos;

rutulgrybių buferinė zona – teritorija, esanti 10 m spinduliu aplink rutulgrybių židinį.

3. Kitos tvarkos apraše vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos fitosanitarijos įstatyme (Žin., 1999, Nr. [113-3285](#); 2010, Nr. 12-559) vartojamas sąvokas.

II. FITOSANITARIJOS PRIEMONĖS RUTULGRYBIAMS NUSTATYTI

4. Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – tarnyba) regioninių skyrių specialistai (toliau – specialistai) balandžio–rugsėjo mėnesiais ne rečiau kaip kartą per metus atlieka rutulgrybių augalų šeiminkų ir pušų *Pinus*, neskirtų persodinti, augančių medelynuose ir 10 metrų aplink juos, fitosanitarinį tikrinimą dėl galimo užsikrėtimo rutulgrybiais.

5. Atlikdamas fitosanitarinį tikrinimą, tarnybos specialistas privalo:

5.1. tikrinti fizinių ar juridinių asmenų, auginančių rutulgrybių augalus šeimininkus, veiklos dokumentaciją (augalų apsaugos produktų naudojimo, rutulgrybių augalų šeimininkų įsigijimo ir realizavimo dokumentus ir kt.);

5.2. vizualiai apžiūrėti augančius rutulgrybių augalus šeimininkus;

5.3. pastebėjus rutulgrybių požymių, tarnybos direktoriaus nustatyta tvarka paimti ėminius laboratorinei ekspertizei ir išsiųsti juos į tarnybos Fitosanitarinių tyrimų laboratoriją (skyrių);

5.4. globaliniu padėties nustatymo sistemos imtuvu (toliau – GPS) ir geografinė informacine sistema (toliau – GIS) pažymėti vizualiai apžiūrėtą plotą. Aiškiai pažymėti vietą, kurioje augo galimai rutulgrybiais užsikrėtęs augalas šeimininkas.

III. FITOSANITARIJOS PRIEMONĖS RUTULGRYBIŲ PLITIMUI KONTROLIUOTI

6. Tarnybos specialistai, gavę Fitosanitarinių tyrimų laboratorijos (skyriaus) laboratorinės ekspertizės liudijimą, kuriuo įrodomas augalų šeimininkų užkrėtimas rutulgrybiais, privalo:

6.1. medelyno plano schemoje grafiškai pavaizduoti tikslią rutulgrybių židinio vietą ir buferinės zonos ribas;

6.2. raštu informuoti fizinį ar juridinį asmenį ar jo įgaliotą atstovą apie fitosanitarinio tikrinimo rezultatus ir nurodyti privalomus atlikti veiksmus;

6.3. po fitosanitarinio tikrinimo, jeigu keičiasi rutulgrybių židinio ir (ar) buferinės zonos ribos, medelyno plano schemoje jas patikslinti ir pažymėti skirtingomis spalvomis;

6.4. išsiaiškinti rutulgrybių augalų šeimininkų judėjimą iš medelyno ar į jį iki rutulgrybių židinio nustatymo datos, siekiant nustatyti rutulgrybiais užkrėstų augalų šeimininkų judėjimo atsekamumą.

IV. FITOSANITARIJOS PRIEMONĖS RUTULGRYBIAMS NAIKINTI

7. Nustačius rutulgrybių židinį medelyne, fizinis ar juridinis asmuo arba jų įgaliotas atstovas, kontroliuojant tarnybos specialistams, privalo naudoti šias fitosanitarijos priemones:

7.1. kuo skubiau, bet ne vėliau kaip per 7 kalendorines dienas nuo tarnybos specialisto rašytinio nurodymo gavimo dienos ir jam dalyvaujant, išrauti ir sudeginti visus rutulgrybių židinyje esančius rutulgrybių augalus šeimininkus. Surinktas likusias rutulgrybių augalų šeimininkų dalis ir nukritusius spyglius sudeginti;

7.2. rutulgrybių židinyje nesodinti rutulgrybių augalų šeimininkų vienerius kalendorinius metus nuo rutulgrybių židinio nustatymo ir jo sunaikinimo;

7.3. naikinti savaime rutulgrybių židinyje išaugusius rutulgrybių augalus šeimininkus;

7.4. rutulgrybiais užkrėstos pušys *Pinus*, neskirtos persodinti, augančios medelyne, turi būti nukirstos ir su likusiomis augalo dalimis bei surinktais spygliais sudegintos, arba rutulgrybių augalai šeimininkai turi būti auginami ne mažiau nei 100 m atstumu nuo rutulgrybiais užkrėstų pušų *Pinus*;

7.5. rutulgrybių židiniui naikinti naudotus įrankius nuplauti vandeniu su muilu ir dezinfekuoti ne trumpiau kaip 5 min. 70 proc. spiritu ir (arba) apdeginti atvira liepsna, o kitas technines priemones, batus ir drabužius nuplauti dezinfekavimo priemonėmis;

7.6. riboti žmonių, gyvūnų, galinčių platinti rutulgrybius, patekimą į rutulgrybių židinį ir buferinę zoną (aptverti teritoriją, pastatyti įspėjamuosius ženklus).

8. Tarnybos specialistai nuo rutulgrybių židinio nustatymo ir jo sunaikinimo uždraudžia iš rutulgrybių buferinės zonos išvežti ir realizuoti rutulgrybių augalus šeimininkus vieną vegetacijos sezoną, kuris pradedamas skaičiuoti kitais metais nuo rutulgrybių židinio nustatymo ir rutulgrybiais užkrėstų augalų šeimininkų sunaikinimo.

9. Tarnybos specialistai kitais kalendoriniais metais nuo rutulgybių židinio nustatymo ir jo sunaikinimo privalo atlikti bent vieną vizualinę apžiūrą rutulgybių židinyje ir buferinėje zonoje. Jei vizualios apžiūros metu rutulgybių požymių nenustatoma, laboratorinė ekspertizė neatliekama.

10. Fizinis ir juridinis asmuo ar jo įgaliotas atstovas vieną vegetacijos sezoną nuo rutulgybių židinio nustatymo ir rutulgybiais užkrėstų augalų šeimininkų sunaikinimo privalo:

10.1. naikinti savaime išaugusius rutulgybių augalus šeimininkus židinyje;

10.2. nuolat stebėti rutulgybių buferinėje zonoje augančius augalus šeimininkus;

10.3. saugoti dokumentus, susijusius su rutulgybių augalų šeimininkų realizavimu, fitosanitarinio tikrinimo rezultatais, tarnybos specialistų nurodymus dėl rutulgybiais užkrėstų augalų šeimininkų sunaikinimo, rutulgybių židinio ir buferinės zonos priežiūros;

10.4. raštu išipareigoti laikytis tarnybos specialistų nurodymų naudojant fitosanitarijos priemones rutulgybių židinyje ir buferinėje zonoje;

10.5. pastebėjęs užkrėtimo rutulgybiais požymių, nedelsdamas pranešti apie tai tarnybai.

11. Praėjus vienerių kalendorinių metų laikotarpiui, tarnybos specialistai privalo rutulgybių židinyje ir buferinėje zonoje atlikti fitosanitarinį tikrinimą. Jei fitosanitarinio tikrinimo metu užkrėtimo rutulgybiais nenustatyta, tvarkos aprašo 7–8 punktuose nurodytų draudimų ir reikalavimų tarnybos specialistai nebetaiko ir apie tai raštu informuoja fizinį ar juridinį asmenį arba jų įgaliotą atstovą.

V. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

12. Fiziniai ir juridiniai asmenys, pažeidę tvarkos aprašo reikalavimus, atsako Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.
